

KASTEN ÖLDÜRME SUÇU

Ferhat YILDIRIM
AVUKAT

Bir kişinin kasten hayatını sonlandırmak kasten öldürme suçu olarak tanımlanır. Kasten öldürme suçu, Türk Ceza Kanunumuzun 81. Maddesi'nde düzenlenmiştir. Kişilerin yaşam hakkı elinden alındığı için büyük bir suç olarak nitelendirilir. Bir kişiyi öldürme iradesiyle hareket edilerek, meydana getirilen hareketin sonucunda kasten kişinin ölümüne sebebiyet veren kişi kasten öldürme suçundan yargılanır. Suç failinin, maktulü öldürme iradesi ile hareket ederken nasıl bir fiilde bulunduğunun önemi yoktur, çünkü bu suç serbest hareketli bir suçtur.

Kasten öldürme suçundan bahsedebilmemiz için öldürme eylemi tek başına yeterli değildir. Bu eylemin bilerek ve isteyerek gerçekleştirmesi gerekmektedir. Bilme ve isteme eylemleri olmadan oluşan suç ise taksirli öldürme olarak tanımlanır. Kasten öldürme, Türk Ceza Kanunumuzun 81. maddesine göre **"Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır."** kanun hükmü gereğince basit şekilde kasten öldürme suçunu işleyen bir faile verilecek ceza müebbet hapis cezasıdır. Kasten öldürme suçu, serbest hareketli, neticeli ve ani suçlar arasındadır.

Suç, bir insanın bir başka insanı öldürme iradesi ile hareket etmesiyle ve mağdurun ölümüyle meydana gelir. Öldürme kastıyla ve bilinçli olarak hareket eden failin, mağduru ne şekilde öldürdüğünün bir önemi yoktur. Ölüm neticesinin meydana gelmesiyle birlikte suç tamamlanmış olur. Kasten öldürme suçunda korunan hukuki değer kişinin yaşam hakkıdır. Dolayısıyla kasten öldürme suçu ancak yaşayan bir kişi hakkında işlenebilir. Kişinin bu suçtan cezalandırılabilmesi için, mağdurun öldüğünün hiçbir tereddüt kalmayacak şekilde belirlenmesi gerekir. Kasten öldürme suçunda ölüm olayının suç fiilinden hemen sonra gerçekleşmesi şart değildir.

Kasten öldürme suçunun işlenebilmesi için failin hareketi ile ölüm sonucu arasında uygun illiyet bağı da bulunmaktadır. Bu suçun oluşması için genel ya da olası kasıt ile bir insanı öldürme sonucu gerçekleşmelidir. Kasten öldürme suçunun oluşması için fail öldürdüğü nesnenin bir insan olduğunu bilmelidir. Failin burada bir yanılgıya düşmesi söz konusu da olabilir. İleride bir cisim görüyor fakat canlı bir insan olduğunu düşünmüyor, maddi konuda bir hata yapacaktır. Bu hatanın bulunmasından fail yararlanabilir. Yeteri kadar özen gösterseydi o kişinin bir insan olduğunu bilebilecek durumda olması durumu ortaya çıkarsa özen yükümlülüğü gündeme gelecektir. Özen yükümlülüğünü eğer ihlal etmişse şüphesiz taksirle öldürme suçu gündeme gelecektir.

Kasten öldürme suçunun ihmal davranışla işlenmesi halinde kişi hakkında, temel ceza olarak, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmi beş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine on beş yıldan yirmi yıla kadar, diğer hallerde ise on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunabileceği gibi, cezada indirim de yapılmayabilir.

Kasten öldürme suçunun nitelikli halleri TCK Md. 82'de tek tek sayılmıştır.

Kasten öldürme suçunun;

- Tasarlayarak,
- Canavarca hisle veya eziyet çektirerek,
- Yangın, su baskını, tahrip, batırma veya bombalama ya da nükleer, biyolojik veya kimyasal silah kullanmak suretiyle,
- Üstsoy veya altsoydan birine ya da eş, boşandığı eş veya kardeşe karşı,
- Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

- Gebe olduğu bilinen kadına karşı,
- Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,
- Bir suçu gizlemek, delillerini ortadan kaldırmak veya işlenmesini kolaylaştırmak ya da yakalanmamak amacıyla,
- Bir suçu işleyememekten dolayı duyduğu infialle,
- Kan gütme saikiyle,
- Töre saikiyle işlenmesi halinde,

kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır. Kasten öldürme suçunun nitelikli halinin cezası "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası" dır. Aynı olayda birden fazla nitelikli halin birleşmesi halinde faile birden fazla değil tek ceza verilir. Örneğin, tasarlayarak ve ayrıca gebe olduğu bilinen bir kadına karşı işlenen kasten öldürme suçunda faile tek ceza, ağırlaştırılmış müebbet verilecektir. Ayrıca, TCK'da 43. Maddede düzenlenen zincirleme suç hükümleri, kasten öldürme suçunda uygulanmayacaktır. Dolayısıyla birden fazla nitelikli kasten öldürme suçunun varlığı halinde her biri için ayrı ayrı cezalara hükmolunacaktır.

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının müebbet hapis cezasından farkı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile buna ilişkin tüzükte belirtilen sıkı güvenlik rejimine göre düzenlenen hapis cezası olmasıdır. Kasten adam öldürme suçuna teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine on üç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır. Kasten adam öldürme suçunda, haksız tahrik ya da nefsi müdafaa gibi durumların bulunduğu hallerde cezada ya indirim yapılacak ya da ceza verilmeyecektir.

Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmiş olan suç fiilini gerçekleştiren kişi kural olarak cezalandırılır. Ancak öyle bazı durumlar vardır ki bunlar söz konusu fiilleri suç olmaktan çıkarır ve hukuka uygun hale getirir. Hukuka uygunluk nedenleri TCK'da düzenlenmiştir. Bu nedenlerden birinin varlığı halinde failin fiili hukuka uygun olduğu için hiç ceza almaz.

Hukuka uygunluk nedenlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Kanun hükmünün yerine getirilmesi (TCK Md. 24/1), aynı maddenin 2. fıkrasında, 3. ve 4. fıkralarda belirtilen sınırlar dahilinde amirin emrinin yerine getirilmesi halinde de emri yerine getirenin sorumlu olmayacağı belirtilmiştir.
- Meşru müdafaa (TCK Md. 25/1),
- Hakkın kullanılması ve ilgilinin rızası (TCK Md. 26) kasten öldürme suçunda oldukça kısıtlı bir kullanım olabilir. Yalnızca sağlık alanında riskli ameliyat vb. durumlarda kullanılabileceği düşünülebilir. Çünkü yaşama hakkı üzerinde tasarruf edilebilecek nitelikte bir hak olmadığı için kişi rıza gösterse dahi, örneğin ötenazi talep etse dahi, ölümü halinde kasten öldürme suçu meydana gelmiş olacaktır.
- Zorunluluk halidir (TCK Md. 25/2). Ancak zorunluluk halini salt bir hukuka uygunluk nedeni olarak düşünmek yanlış olacaktır. CMK madde 223/3-b. maddesi gereği zorunluluk halinin kusurluluğu ortadan kaldıran bir cezasızlık hali olduğunu belirtmek daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Bu saydığımız nedenlerden ilgilinin rızası dışındaki tüm nedenler uygun düştüğü ölçüde TCK m.81 suçunda failin ceza almamasını sağlayabilir. İlgilinin rızası burada fiili hukuka uygun hale getirmez çünkü kimse yaşamını sonlandırma konusunda bu şekilde bir tasarruf yetkisine sahip değildir.

Kasten öldürme suçunda ceza sorumluluğunu azaltan veya ortadan kaldıran nedenler ile indirim nedenleri:

- Hukuka uygunluk nedenlerinde sınırın aşılması,
- Cebir ve şiddet, korkutma ve tehdit,
- Haksız tahrik,
- Hata,
- Yaş küçüklüğü,
- Akıl hastalığı,
- Sağır ve dilsizlik,
- Geçici nedenler, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olma,
- Takdiri indirim nedenleri; failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gibi hususlar
- Mahsup

Kasten öldürme suçunun TCK 81-82 ve 83. maddelerinde yer alan düzenlemelerde, şikâyete tabi olduğu yönünde bir ibare bulunmadığından; kasten adam öldürme suçu soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete tabi bir suç değildir. Türk Ceza Kanunu uyarınca kasten öldürme suçunun 81. madde de düzenlenen temel şekli için zamanaşımı süresi 25 yıldır ancak nitelikli halinin gerçekleşmesi durumunda bu süre 30 yıl olacaktır. Uzlaşma, suçtan mağdur olan kişinin suç şüphelisi ile anlaşması sonucunda ceza yargılamasının sona ermesidir. Uzlaşma şikâyetten vazgeçme değildir. Kasten öldürme suçu uzlaştırma kapsamındaki suçlardan değildir.

Kasten öldürme suçunda etkin pişmanlık hükümleri uygulanamamaktadır. Etkin pişmanlık Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmiş bir kişisel cezasızlık ya da cezada indirime sebep olan kurumdur. Etkin pişmanlık hükümleri, Türk Ceza Kanunu'nda her suç tipi için düzenlenmemiştir. Kimi suç tipleri için öngörülen etkin pişmanlık hükümleri, kanunilik ilkesi gereğince yalnızca düzenlenmiş olduğu suç tipleri bakımından uygulanabilecek bir hukuki müessesedir. Kasten öldürme suçunda etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması mümkün değildir.